

Fra barndommens land

Jeppe Aakjær

I 1917 skrev Jeppe Aakjær det smukke digt "Som dybest brønd gi'r altid klare vand og lifligst drik fra dunkle væld udrinder, så styrkes slægtens marv hos barn og mand ved folkets arv af dybe stærke minder". Det blev til en sang, som vi vist alle sætter stor pris på. Jeg gør i det mindste.

Nu ved jeg godt, at nogle ler ad os, der beskæftiger sig med fortiden, og kalder os for nostalgikere, hvad det så end måtte være. For en sikkerheds skyld slog jeg ordet efter i vort leksikon, og der stod blandt andet: Nostalgi, vemodig længsel efter den svundne tid, depressiv eller disharmonisk tilstand hos personer, der ikke har kunnet tilpasse sig et nyt

miljø. Ja, så ved vi det, og så er vi placeret. Skal vi have lov at udtrykke vort forhold til det at beskæftige sig med fortiden, ja, så kan det vel ikke udtrykkes entydigt. Man kan sige, at det tilfredsstillende vor nysgerrighed på samme måde, som når andre mennesker beskæftiger sig med flyvende tallerkener, vinfremstilling og mutationer hos dyr og planter. For de fleste af os ligger der sikkert også en dybere årsag: At beskæftige sig med fortiden og vore forfædre giver os en følelse af rodfæstethed, af tryghed, af bundethed, som ville gøre os fattigere, om vi ikke havde denne følelse. Men nu til minder om min egen barndom.

Jeg er kommet til verden i den lille landsby Krøjerup i 1921. Mine forældre var kommet til Krøjerup i 1917 fra Tølløseegnen og havde forpagtet 14 tdr. land af den jord, der hørte til smedjen i landsbyen.

Krøjerup var kun en lille by med fire gårde omkring et gadekær, samt nogle huse, som for

Krøjerup by

det meste var beboet af arbejdsmænd, fodermestre eller malkekoner med tilknytning til gårdene. Vestligt i byen lå skolen eller skolerne, idet der både var en forskole med en lærerinde og en hovedskole med en lærer. Udover nævnte bebyggelse finder vi så mit hjem, smedesteder, lige midt i byen ved gadekæret. Ja, da min far afhændede stedet, og de gamle matrikelkort kom frem, viste det sig, at vort jordtilliggende ikke var så stort, som tidligere antaget, for

i virkeligheden var en del af det gadejord, altså fælleseje for byen. Nå, det har nu aldrig spillet nogen større rolle, for alles ænder og gæs søgte til det samme gadegræs og gadekær, og når det blev Mortensaften spiste byens beboere dem alligevel ofte i fællesskab.

Mit hjem var meget spartansk i såvel det ydre som det indre. Det bestod af to små stuer, et lille køkken og en meget lille entre. Huset var næppe mere end 40-50 m² i alt. Det var opført i halvstensmur og med tjærepaptag. Undertiden var det utæt. Jeg husker, vi engang havde besøg af Han Holmegaard fra Ll. Knabstrup, og pludselig sagde det dryp, dryp, dryp og lige ned i hans skallede isse. Næ, så blev det senere et bedre bosted for hvide og brune italienere med petromaxlygte og halvautomatisk selvvanding. Hønsene fik huset, da vi, mine forældre og min søster og jeg, flyttede over i smedestedets bolig til den gamle smed Kristoffer Jensen, hvor vi børn nød godt af et elskeligt menneske og hans beretninger om et langt livs historie og lære, og hvor han til gengæld fik en kærlig pleje formidlet af min mor, indtil han i 1933 døde godt 80 år gammel.

Der var to grundsætninger for min opdragelse, nemlig gudsfrygt og nøjsomhed, hvoraf den sidste i mindre grad var en dyd, men mere en nødvendighed, præget, som tiden var, af lavkonjunkturer og arbejdsløshed.

Tidligt fik vi børn pligter. Da afstanden mellem ejendom og marker var vel ca. en

kilometer, var hele driften overordentlig arbejdskrævende. Hvor andre kunne køre 20 læs roer hjem på en dag, kunne vi køre 10. Når køerne skulle trækkes ud og hjem, tog det lang tid. Mine forældre fik derfor kun et ringe udbytte af deres slid, var alligevel glade og tilfredse. Når så et uheld satte ind, som det vel gør i enhver bedrift, var følgerne svære at overvinde. Så kom krisen i 30'erne med prisfald på landbrugsprodukter. Jeg husker, jeg med min far kørte flere slagtefærdige grise til Knabstrup og solgte dem til teglværksarbejderne for 35 kr. stykket. De tildelte svinekort slog ikke til. Dengang overvejede man, om der skulle købes et stykke leverpostej til 75 øre, eller om man skulle nøjes med et til 50 øre. Min mor lavede knapost af

overskudsmælken, og når slagterimanden kom, byttede hun dem bort og fik varer i stedet. Nej, den tid inspirerede bestemt ikke til at blive landmand, og dog. En dag kom min lærer ind til mine forældre og spurgte om jeg ikke måtte følge med hans søn til den private skole i Holbæk efter sommerferien. Det blev til et nej af tre grunde: 1. Mine forældre havde ikke råd til det, 2. de kunne vanskeligt undvære min arbejdskraft, 3. jeg havde slet ikke lyst dertil. Langt hellere ville jeg ud i marken med vore heste. Hvor var det

skønt at komme i marken en forårsdag for at fælle jorden, at harve den, at så den, mens lærkerne højt i sky forkyndte den gryende sommer.

Eller en septemberdag, når kornet var kørt hjem fra marken, og ploven atter var kommet frem. Her bag ploven gik man i den fri natur og nød udsigten ned over moserne ved Sibberup og Lysemose med Brorfeldebakkerne i baggrunden, og til den anden side de bølgede bakker mod Knabstrupgård og teglværkets rygende skorstene i horisonten. En sådan oplevelse kunne nok give næring til ens fantasi og fremtidsdrømme.

Vi forestiller os, at det er efterår. Vi er midt i oktober, men solen skinner endnu fra en skyfri himmel. Vi er trasket langs et brombærhegn og vore såler har lånt af jordens muld, som Ludvig Holstein skriver i sit stemningsfyldte digt om en sådan oplevelse. Vi står på en bakketop, hvorfra terrænet sænker sig næsten i alle retninger.

Retter vi blikket mod øst ser vi nedenfor bakken en husrække bestående af 3 husmandssteder og et par jordløse huse. Stedet kaldes tågeshusene fordi husene ofte hyldes i tåge fra mosedraget, der strækker sig fra Sibberup i Søndersted sogn til Ll. Knabstrup i Sdr. Jernløse sogn. Engang en mægtig sø, hvorfra stenalderfolket supplerede deres vegetariske kost med fisk hentet op fra søens vand. Talrige minder herom er under tørveskæret hentet frem i dagens lys. Her fandt man i 1946 den lange stammebåd, som nu kan ses på museet i Holbæk.

Peder tækkemand og Maren

Vi børn var lidt bange for den gamle mand, når han dukkede frem bag gærden med bøssen på nakken på udkik efter et dyr. Alle vidste, han var grænseoverskridende på dette felt, men affandt sig dog hermed. Man vidste også, at de engang havde en datter, men sorgen over at have mistet hende havde være tung at bære. Længe havde hun kæmpet med sygdommen, og lægen havde beordret dem at anskaffe en ged, for dermed at kunne give hende nærende mælk, men døden kom uophørligt. Han drak, sagde man, men ikke hvorfor. Datteren døde, men geden beholdt de. Hvor skulle de ellers få mælk til vælling og pandekager. Ingen mælkemand kom der forbi.

Engang fik geden to kid, hvoraf det ene blev mit. Det blev en sommer min gode ven, der fulgte mig overalt. Blev jeg sendt langt ud på marken for at flytte køer, fulgte den mig som en hund sin herre. Måske stoppede det op for at kappe hovedet af en mælkebøtte, men snart havde det indhentet mig. Alle nød dets spring spillopper og første da det havde set sit snit til at bide hovedet af alle mors morgenfruer, blev der sat en stopper for vildskaben. Jeg blev sendt til sadelmageren efter en halsrem og friheden var forbi. Da efteråret kom, havde den vokset sig stor med lange krumme horn. En dag blev Mette og jeg sendt til ukendte mennesker på Undløse Overdrev, hvor vi fandt en grim og ildelugtende buk, der blev far til dens første kid, men her hører historien om Mette og Maren Tækkemand op.

Hæver vi nu blikket lidt, ser vi en trægruppe, som gemmer Snevre by, hvor vejen endnu slynger sig fra gård til gård. Ved byens gadekær rejste man i 1935 en....?

I samme retning ligger byen, der gav sognet navn, for her finder vi sognets kirke.

Retter vi nu på bakken blikket i sydøstlig retning, ser vi et bølget landskab, der stiger og stiger mod højdedraget omkring Igelsø og Brorfeldt. Her finder vi da også en af Sjællands højeste bakketoppe, Mørkemosebjerg 105 m over havets overflade. Lidt derfra skinner solen i kuplerne på Brorfelde - Observatoriet.

Fortsætter vi vor drejning fra syd til vest og nord med blikket rettet mod kimmingen opdager vi, at vor bakke faktisk er omgivet af endnu højere bakketoppe. Nogle dækkede af skove, som f.eks. omkring Kagerup, andre nøgne hatbakker, hvor kun stendiger og levende hegn bryder landskabet. Det er karakteristisk for det

område, at her ses ingen gårde eller huse. Kun et par høje skorstene rager op og minder os om Knabstrup Teglværk, gennem årtier egnens største arbejdsplads for fremstilling af mursten, tegl, rør og lervarer af enhver tænkelig art.

Nu standser vort øje ved synet af tage og gavle mellem høje træer. Det er min fødeby, Krøjerup, der i min barndom bestod af 4 gårde, en smedje og en skole og 3 huse. Utallige minder knytter mig til denne by, men også de marker, hvorfra vi nu har skuet ud over landskabet.

Bøjer vi nu hovedet lidt og ser ned ad bakkens sider træder minderne også frem her. Fra jeg stod i barnevognen for enden af en roerække til jeg som 15-årig for sidste gang pløjede en ager. Her skabtes minder på dette sted. Når foråret kom så jorden kunne fældes, harves, sås og tromles, mens lærker steg mod himlen og viben flakkede og skrigende fløj omkring os, fyldtes

sindet med lys helt ind i sjælen. Hurtigt spirede kornet frem, markerne blev dækket med et grønt tæppe.

En skønne dag var græsset så langt, at køerne kunne sættes i rad og række på det. De første dage var de noget balstyriske, når de skulle trækkes ud og hjem, men snart blev det sædvane.

Så kom roerne op og skulle renses og hakkes. Den sag var ikke så spændende. Måske var det derfor far indførte akkordløn for roehakning. Når jorden mellem rækkerne skulle renses, blev jeg sat højt til hest for at styre lige mellem rækkerne. Det var ingen let sag, når hestens hoved fyldte næsten lige så meget som pladsen mellem rækkerne. Far var et godhjertet menneske, men her blev vort gode forhold sat på en prøve. Mere end en gang var jeg i raseri på vej bort fra mand og hest, når det ikke lykkedes at styre lige på den skrånende bakke. Samme roerækker kunne også en våd og kold oktoberdag synes lidt for lange, men op skulle roerne og køres hjem i en kule. I løbet af vinteren skulle de så køres fra kulen til køerne i stalden.

Så var høsttiden mere festlig, selv om det ikke gik så nemt, som i vore dage. Først skulle der mejes for, for hesten måtte ikke træde i kornet. Så kom selvbinderen i gang. Det var en stor lettelse, da den afløste slåmaskinen og aflæggeren. Jeg har kørt med alle 3 høstmaskiner, men selvbinderen var den fornøjeligste med al dens teknik. Når kornet var mejet, blev det stillet i hobe for at eftermodnes. Senere blev det kørt den lange vej til vænget og sat i stak.

Men alt var naturligvis ikke romantik. Når man en tidlig morgen blev hevet ud af sengen og søvndrukken fik stukket et kotøjr i hånden og så sendt derudaf med seks-syv sammenkoblede og undertiden modvillige køer efter sig, alt sammen så tidligt, at man kunne nå tilbage til skolen til kl. 8, ja, da var det så som så med morskaben.

Ludvig Holstein

Men jeg ejer en rigdom at minder fra disse år. Engang imellem går jeg en tur over disse agre eller langs gærdet med hyld, hyben eller brombær, ja så er der minder fra næsten hver en plet.

Så finder man fodslag med Ludvig Holstein, når han synger "Velkommen i vor grønsværstol bland grøftens brombærranker. O, det gør godt at slikke sol igen på disse banker".

Neden for bakken mod Tågehusene ligger vandhullet, hvor heste og køer fik slukket tørst, og hvor vi andre stak saftevandsflasken ned i dyndet til afkøling, hvis det skulle vare for længe inden mad og drikke blev bragt en. Engang i forrige århundrede havde samme vandhul en større sakramental betydning end i min barndom.

27. oktober 2014 var 175 års dagen for den første baptistdåb på dansk grund: Lersøen i Bispebjerg, Kbh.

Da baptistbevægelsen kom her til Midt- og Vestsjælland omkring 1840-50 havde de samlingssted i det nuværende kommunehus i Tågehusene. I begyndelsen blev de forfulgt af den statslige kirke, men med junigrundloven i 1849, fik de frihed til åbenlyst at dyrke deres specielle opfattelse af dåb, og når de så var blevet faste i troen på, at kun voksendåb var den rette dåb, så gik de langs gærdet ned til vandhullet og

lod sig gendøbe. Jeg må her tage et vidne, nemlig gamle smed Kristoffer Jensen, der i sin barndom havde set dette ske. I min barndom betragtedes stedet ikke som helligt, men for vort tørstende kvæg var det dog livgivende. Havde solen bagt fra en skyfri himmel styrtede de mod vandingsstedet, så en lille purk i den ene ende af tøjret enten måtte give slip eller lade sig trække ud i vandet, for på det dybe vand, fandtes den kølige drik. Senere dannedes menigheder i egnen omkring Tølløse og samlingsstedet blev kun til beboelse.

Cirka 100 år senere vandrede langs det samme gærde nogle mænd med et helt andet ærinde, snakkende, pegende, gestikulerende. Hvad skulle de her? Jo, længe havde man vidst, at her i bakkerne mod Hanerup var jorden af en ganske særlig beskaffenhed, langt mere kalkholdig og næringsrig end jorden i al almindelighed og bedre at sprede ud over markerne end den kalkfattige mergel, som bønderne selv havde gravet frem af deres mergelgrave og i mergelkasser kørt ud over agrene. Nu skulle mergelbanen anlægges, så den gode Hanerup mergel kunne spredes ud over store dele af Sjælland, og her er forklaringen på de fremmedes traven lang gærdet. Snart fulgte andre efter. Store, stærke mænd kom kørende med sveller og skinner og snart var de langt forbi. Så fulgte skramlende tipvogne belæsset med mergel. Det hele skabte en ståhej og larm så selv gamle alvorstunge heste vær var blevet skræmt fra vid og sans. Vidt omkring spredtes nettet og næsten hver mands jord fik tilført mergel. Det betød større avling, flere penge til landmanden, men også en række vellønnede job, i stedet for de surt modtagne hjælpekassepenge, der ellers var et kendetegn på dette tidsafsnit. Nu er Hanerup Mergelleje kun et stykke historie, men for en rask journalist ligger der faktisk godt stof i dette.

Vi vil nu drage hjem fra marken og se på, hvad der sker i byen.

Her legede vi ofte ved byens gadekær. Om sommeren kunne vi sende skibe på langfart fra kyst til kyst, til fjerne egne, hvor sorte, gule og røde mennesker ifølge degnen levede et liv, som vi syntes spændende, men også frygtindgydende. Når vinteren kom, og isen lagde sit dække over kæret, var her en tumleplads for alle os børn. Så kørte vi på pigslæder, en enkelt havde skøjter. Så bankede vi en pæl gennem isen på kærets midte, og satte en granrafte fast med en bøjle til pælens ende. En eller flere slæder blev nu fastgjort til raftens tynde ende og i en forrygende fart kunne man her få sig en svimlende rutsjetur og en god portion kvalme i tilgift, men åh, hvor var det skønt. Når så tøjbruddet satte ind, var det spændende at hoppe fra isflage til isflage, men ofte med en våd sok til følge. En gang var det nær gået rent galt. Min far kom kørende langs gadekæret, da han i det samme hørte råb og skrig. Det var to lyshårede piger fra Snevre, der på vej hjem fra skole lige skulle prøve isen, formentlig for sidste gang i den sæson, men ak, de var begge faldet i det kolde vand. Min far standsede straks hestene og sprang ud i gadekæret og bjergede dem begge. Nu tog han en under hver arm og løb hjem til mor med dem, hvor de fik tøjet af og kom ned i en varm seng. Så gik der bud efter noget varmt tøj og senere

kom de velbeholdne hjem. Dagen efter modtog min far et smukt takkebrev og en pengegave fra et taknemmeligt forældrepar for sin død.

En anden gang var det også nær gået galt. Vi havde i byen den skik, at når hestene kom hjem fra markarbejdet, da red vi dem gennem gadekæret, så bug og ben blev skyllet rene, og næste morgens striglearbejde var forberedt. Men engang hændte der noget usædvanligt. En ung mand red igennem vandet med et spand heste. Pludselig blev den ene forskrækket og sprang til side. Den unge mand faldt af hesten, men i faldet fik han den ene ben viklet ind i en ophængt skagle og blev nu trukket gennem vandet. Det var naturligvis en farlig sag, men heldigvis slap den unge mand fri, da hesten kom i land og i fuld fart løb hjem mod gården.

Også på anden måde kunne gadekæret være til nytte for byen. Her hærkede smeden sine mange leer og plovskær, her blev den utætte vand- eller aljetønde smidt ud. Så kunne den ligge der og sunde sig, til den atter kunne holde tæt.

Tæt ved gadekæret, nærmere bestemt ved den store smedeport, samledes om sommeren byens karle og drenge hver aften. Måske var der hængt nye plakater op på porten: Om dyrskue i Jyderup eller Holbæk, om indkaldelse til session på rådhuset i Holbæk, eller et spørgsmål om at vælge ", og Stauning eller kaos" ved næste folketingsvalg. Her mødtes renvaskede og vandkæmmede karle for at udveksle nyheder eller

synspunkter om shagtobak, gummestøvler, dynamolygter, grammofonplader og andet nymodens kram. Måske stod der et redskab uden for smedjen, en harve eller et vognhjul, der kunne anvendes, når det skulle afgøres i bedste vægtløfterstil, hvor byens stærkeste karl befandt sig. For os drenge betød det tilmed udvidelse af vort ordforråd og en indsigt i den menneskelige biologi, som hverken vore forældre eller læreren havde givet os. Nå, livet er jo mangfoldigt.

Skole lå i udkanten af byen. Det var en 4-klasset skole, hvor vi gik 1 år i 1. klasse, 2 år i 2. klasse, 2 år i 3. klasse og 2 år i 4. klasse. De tre første hos lærerinden og de 4 sidste hos læreren. Vores lærerinde hed frk. Killentoft og læreren Anders Bruun. Begge bestræbte sig på at lære os så meget, det var muligt ud fra de forudsætninger, der til stede. Min lærer var interesseret i nye metoder. Vi skrev dagbog, og vi havde arbejdsbøger, hvor opgaver blev indføjet på løsblade. Hvis I vil vide, hvordan vejret var d..

Eleverne kom fra Snevre, Kræmmerstenshusene og

Krøjerup, men størstparten kom fra Knabstrup Teglværk og Knabstrupgård.

Allerede på min første skoledag led jeg et nederlag. Da lærerinden kom, og vi skulle lukkes ind i klassen, hev lærerens søn, Erik, mig hen til lærerinden og spurgte hende, om han og jeg ikke måtte sidde sammen. Det fik vi lov til, men imens stormede de øvrige elever ind i klassen, og der var kun plads ved det nederste bord til os. Jeg nåede i skolen aldrig frem til det øverste bord, og jeg har haft svært ved at tilgive ham herfor. Lærerens søn Erik og jeg var lige gamle, og vi fulgtes ad, til han kom på Thøgersens Skole. Senere mødtes vi igen, da vi blev arbejdsdrenge på teglværket. Også han blev lærer, og er nu ved Svend Gøngeskolen i Lundby ved Vordingborg. Engang imellem var lærer Bruun forhindret i at undervise. Så overtog fru Bruun timerne. Hun var en enestående fortæller og kunne læse op på sjællandsk, så vi morede os kongeligt. Hun kunne få enhver til at lytte og følge med Den sorte tand.

Som tidligere nævnt var der to grundpiller i min opdragelse, nemlig guds frygt og nøjsomhed og en beskrivelse uden at tale om begge dele, vil give ikke alene et uretfærdigt billede, men også et urimeligt billede. Jeg har nævnt, at mine forældre kom til Krøjerup fra Tølløseegnen. Et åndeligt røre havde grebet mange, især unge mennesker, således også mine forældre. Min mor var opvokset i et baptisthjem og var således ikke døbt, da hun som ung kom i tjeneste i forskellige hjem. Det nagede hende mere og mere, og til sidst besluttede hun sig til at lade sig døbe, men ikke som baptist, men ind i den danske folkekirke. Hun ønskede ikke at hendes eventuelle børn skulle leve udøbte. Men denne hendes beslutning betød for en tid en adskillelse fra hendes forældre, døren til hendes hjem var simpelt hen lukket for min mor. Jeg forstår derfor godt hendes ængstelse, når vi børn besøgte vore bedstemor, der ganske rigtigt ind imellem søgte at vinde det tabte eller i hendes øjne fortabte tilbage. Det lykkedes nu ikke, og et godt forhold mellem mor og datter genoprettedes, før jeg kan huske noget. Da mine forældre så kom til Krøjerup var det naturligt, at de søgte ind i et fællesskab med mennesker med samme livsholdning som de selv, og det vil sige til folk, der i kirkelig retning sluttede sig til Indre Mission i Sdr. Jernløse sogn og til en vis grad i Nr. Jernløse. Det var mennesker, som for størstepartens vedkommende var børn af eller rettere konfirmander af en betydelig præst i Sdr. Jernløse, hans navn var Moltke, af hvis slægt af samme navn, han da også var. Naturligvis har mine forældres livssyn og handlingsmønster præget mig, ikke at forstå, at jeg er gået ind i nogen kirkelig bås. Hvert slægtled må udmønte sin arv på sin facon, hvis ikke der skal være tale om åndelig vold, hvilket ikke synes særlig kristeligt, men mine forældre gav mig en grundvold at bygge min tilværelse op omkring, som jeg er dem dybt, dybt taknemmelig for.

Bedstemor Anna

Barndoms minder er der vist ingen ende på. Skulle jeg drage et enkelt mere frem, kunne det jo passende blive nogle ture til Nr. Jernløse. Oppe på bakken ligger den gamle mølle. Ofte er jeg i min barndom kommet til denne mølle: "I den grønne vår, når lammene på Hermannsminde var kommet ud i folden ved gården, i den varme sommer, når møllens vinger kun sindigt eller slet ikke ville lade sig bevæge, i efterårs regn og rusk, når det knirkede og knagede i hele møllen, som skulle den vælte omkuld, eller den kolde vinter, hvor møllen og møllerens hus dannede en smuk kontrast til den hvid sne".

I mine første leveår var turen til møllen på en møllesæk ved siden af min far, siden fik man lov til at styre hestene,

for så senere at opnå enhver rask drengs drøm, på egen hånd at foretage en mølletur. Nu var det ikke så lige til, for selv om vi naturligvis, ligesom alle andre, havde egnens bedste heste, så havde de dog deres særheder. Den ene, en brun vallak, forsøgte at gå eller rettere løbe så langt uden for to transformatorstationer, der stod i højre vejside, som det var muligt uden at havne i grøften. Tømmen måtte en ekstra gang om hånden, selv om det gjorde ondt i både hånd og hest. Når den så skulle hjem ænsede den ikke det mindste NVE's høje knitrende stålskabe. Den kunne heller ikke fordrage disse tøffende vogne uden heste, som i stigende antal kom os i møde. Her Johs. Jørgensens med sine skrigende og ildelugtende grise, og her en vogn med O. F.

Stenstrup i Holbæk med en flagrende presenning og støv og støj omkring sig. Hvad vil den her? Den anden hest, den røde, den var anderledes, ja, nærmest modsat. Den var ikke spor bange for, hvad der kom imod den, men meget urolig, når lyde kom bagfra. Så måtte der holdes fast i tømmen, hvis ikke det skulle ende i løbskkørsel.

Til Nr. Jernløse havde de begge en specielt forhold. Når vi nærmede os møllen var det vigtigt

at få konstateret, hvorfra vinden kom og dermed møllevingernes stilling. Vendte de imod os i susende fart, var det klogest at køre nedenom for forbi møllerens hus, da det ellers kunne være vanskeligt at få "den brune" ind gennem mølleporten, når de larmende vinger ligesom kastedes ned mod hestenes hoveder. Var vinden derimod i øst eller vest var

problemet ikke slet så stort. Når der så var gjort holdt inde i møllen, varede det ikke længe før en pjerrotfarvet skikkelse kom til syne i loftslugen og en blankslidt metalkæde

kom glidende ned mod vognen. Så måtte man være hurtig til at få lagt kæden om sækkens munding, inden den hævede sækken op gennem loftslugens to klaprende lemme. Når den sidste sæk var oppe, gik der kun et øjeblik, for det korn, der ved sidste uges møllebesøg var afleveret, nu kom ned gennem lugen som malet korn eller skråsæd, som vi kaldte det.

Det hele gik så hurtigt, at det kun var en sjælden gang, at vi børn fik lov til at løbe op ad de mange trapper for at se de buldrende kværne omdanne korn til mel, men spændende var det.

For hestene synes tiden dog rigelig lang, navnlig hvis mølleren, Martin Nielsen, kom bakkende på sin trekvartlange pibe, og min far og mølleren så skulle have klaret verdenssituationen. Det kunne nok have sine vanskeligheder,

også dengang. Hestene blev heller ikke venligere stemt, hvis den altid venlige og hjælpsomme møllersøn, Georg, havde rundsaven i brug for at gennemsave stammer til lægter eller brædder til egnens landmænd. Så kom der ekstra fart på ud gennem møllen og hjemover, hvor min rejse i barndommens land naturligt vil slutte. Og det gør den så.